

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34718
Nom	Patologia dental, odontologia conservadora i endodòncia I
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	12.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1206 - Grau d'Odontologia	Facultat de Medicina i Odontologia	3	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1206 - Grau d'Odontologia	20 - Patologia dental, odontologia conservadora i endodòncia	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
LLENA PUY, MARIA DEL CARMEN	131 - Estomatologia

RESUM

La matèria "Patologia dentària, Odontologia Conservadora i Endodòncia I" és la primera part d'una matèria obligatòria localitzada en els curs tercer i quart dels estudis de Grau d'Odontologia. Està inclosa en el grup de matèries específiques sobre patologia y terapèutica odontològica.

Es subdivideix en dos parts: patologia dentària i terapèutica odontològica conservadora, impartides de manera seqüencial i en la manera descrita, de manera que, una vegada adquirits els coneixements i les habilitats corresponents a la part de patologia dentària, s'inicien els continguts propis de la terapèutica, la qual es completa en el següent curs acadèmic. La superació de la matèria es requisit necessari per a passar a la segona part (la del 4rt. curs).

En la present matèria es comença el contacte amb la patologia de les dents, fonamentalment amb llurs manifestacions clíniques i amb els procediments necessaris per al seu diagnòstic. La preparació del camp operatori i l'ús d'instrumental bàsic y comú per a la terapèutica odontològica constitueixen una part important dels continguts de la matèria.

El/la estudiant adquirirà competències en el reconeixement clínic de la patologia dentària, especialment d'aquella més prevalent i en el tractament conservador bàsic de la mateixa.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

1206 - Grau de Odontologia :

1210 - Grau d'Odontologia 2012 :

R4-OBLIGACIÓ D'HAVER SUPERAT PRÈVIAMENT L'ASSIGNATURA

34704 - Biomaterials i ergonomia I

34705 - Biomaterials i ergonomia II

34704 - Biomaterials i ergonomia I

34705 - Biomaterials i ergonomia II

Altres tipus de requisits

Es recomana repassar els continguts de matèries relacionades, per exemple: anatomia dentària, histologia dentària, radiologia, patologia, materials odontològics i ergonomia.

COMPETÈNCIES

1206 - Grau d'Odontologia

- Obtenir i elaborar una història clínica que continga tota la informació rellevant.
- Saber realitzar un examen bucal complet, incloent-hi les oportunes proves radiogràfiques i d'exploració complementàries, així com l'obtenció de referències clíniques adequades.
- Tenir capacitat per elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada, sent competent en el reconeixement de les situacions que requerisquen una atenció odontològica u r g e n t .
- Conèixer i aplicar el tractament bàsic de la patologia bucodental més habitual en pacients de totes les edats. Els procediments terapèutics s'hauran de basar en el concepte d'invasió mínima i en un enfocament global i integrat del tractament bucodental.
- Conèixer els procediments i les proves diagnòstiques clíniques i de laboratori, conèixer-ne la fiabilitat i la validesa diagnòstica i ser competent en la interpretació dels resultats.
- Identificar el motiu principal de consulta i la història de la malaltia actual. Realitzar una història clínica general del pacient i una fitxa clínica que represente fidelment els registres del pacient.

- Reconèixer la normalitat i la patologia bucal, així com l'avaluació de les dades semiològiques.
- Fer i interpretar radiografies i altres procediments basats en la imatge, rellevants en la pràctica odontològica.
- Manejar, discriminar i seleccionar els materials i els instruments adequats en odontologia.
- Realitzar procediments estètics convencionals des d'una perspectiva multidisciplinària.
- Conèixer els biomaterials dentals: manipulació, propietats, indicacions, al·lèrgies, biocompatibilitat, toxicitat, eliminació de residus i impacte ambiental.
- Conèixer i usar l'equipament i la instrumentació bàsics per a la pràctica odontològica.
- Proporcionar un enfocament global de les cures orals i aplicar els principis de promoció de la salut i la prevenció de les malalties bucodentals.
- Realitzar tractaments bàsics de la patologia bucodental en pacients de totes les edats. Els procediments terapèutics s'hauran de basar en el concepte d'invasió mínima i en un enfocament global integrat del tractament bucodental.
- Determinar i identificar els requisits estètics del pacient i de les possibilitats de satisfer les seues inquietuds.
- Tractar traumatismes dentoalveolars en dencions temporal i permanent.
- Valorar i tractar el pacient amb càries altra patologia dentària i ser capaç d'utilitzar tots els materials encaminats a restaurar la forma, la funció i l'estètica del dent en pacients de totes les edats.
- Tractar operatòriament els processos destructius i les lesions traumàtiques dentoalveolars.
- Realitzar tractaments endodòncics i aplicar procediments per preservar la vitalitat pulpar.
- Realitzar les radiografies necessàries en la pràctica odontològica, interpretar les imatges obtingudes i conèixer altres tècniques de diagnòstic per imatge que tinguen rellevància.
- Identificar i atendre qualsevol urgència odontològica.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

1.- Resultats de l'aprenentatge en l'àmbit de la patologia dentària.

1.1.- Redactar una història clínica, incloent-hi: dades personals rellevants, aspectes de patologia general pertinents i dades de la patologia dentària.

1.2.- Seleccionar els instruments diagnòstics adequats per cada situació clínica.

1.3.- Arreplegar la simptomatologia i les característiques semiològiques dentàries.

1.4.- Reconèixer la patologia dentària en els casos més prevalents.

1.5.- Identificar la patologia dentària en els següents aspectes: patologia infecciosa de les dents, processos consuntius dentaris, trastorns del desenvolupament dentari, patologia del color de la dent, traumatologia dentària, creixement patològic dels teixits dentaris i complicacions locals i regionals de la patologia dentària.

1.6.- Establir un juí diagnòstic.

1.7.- Establir un juí pronòstic.

1.8.- Organitzar un pla de tractament, considerant les alternatives.

1.9.- Comunicar al / a la pacient les característiques de la seua malaltia dentària i les possibilitats de tractar-la.

2.- Resultats del aprenentatge en l'àmbit de la terapèutica dentària conservadora.

2.1.- Organitzar la sala operatòria per a un acte odontològic relacionat amb la patologia i la terapèutica dentàries.

2.2.- Adoptar posicions de treball ergonòmiques.

2.3.- Controlar la il·luminació del camp operatori i del seu entorn.

2.4.- Aïllar el camp operatori dentari.

2.5.- Seleccionar l'instrumental i els materials adequats per a cada acte operatori.

2.6.- Tractar la malaltia de càries d'una manera global: detecció, diagnòstics etiològic i de la lesió, tractament mèdic i quirúrgic i manteniment de la salut.

2.7.- Nomenar i fer servir els instruments específics per al terapèutica dentària.

2.8.- Manipular els materials odontològics relacionats amb la terapèutica dentària.

2.9.- Fer preparacions cavitàries dentàries i les seues obturacions fent servir amalgama d'argent i resines compostes.

2.10.- Utilitzar els diferents sistemes adhesius, adaptats a les diverses situacions clíniques.

2.11.- Indicar el tractament d'una lesió traumàtica de les dents.

2.12.- Reconstruir la morfologia i la funció de una dent a la que se li ha fet un tractament de conductes de manera prèvia.

2.13.- Entendre les necessitats odontològiques de cada pacient.

2.14.- Condicionar les maniobres diagnòstiques i terapèutiques a les característiques de cada pacient.

3.- Resultats de l'aprenentatge en l'àmbit de la formació.

3.1.- Fer servir les TICs en l'aprenentatge de la matèria.

3.2.- Usar *l'e-learning* en el procés d'aprenentatge.

3.3.- Treball en equip, tant en la clínica com per a fer treballs científics.

3.4.- Desenvolupar un treball experimental o de recerca bibliogràfica en l'àmbit de la matèria en grup, incloent-hi la seua presentació escrita seguint paràmetres habituals en els treballs científics i la seua presentació en públic en situacions similars a les d'un congrés.

3.5.- Fer autoformació i usar eines que permeten la posterior formació contínua.

3.6.- Col·laborar en altres col·legues en l'àmbit de l'Odontologia de manera multidisciplinària.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. PATOLOGIA DENTÀRIA (23 Temes)

1.A.1.- Introducció a la Cariologia. Característiques nosològiques generals de la càries dentària. Bases per a la terapèutica de la càries dentària.

1.A.2.- Biofilms relacionats amb letiologia de la càries dentària.

1.A.3.- Elements de la dieta relacionats amb letiologia de la càries dentària.

1.A.4.- Alteracions estructurals dentàries en la lesió de càries.

1.A.5.- Interaccions entre els teixits dentaris i els fluïts orals.

1.A.6.- Manifestacions clíniques de la càries dentària. Bases per al diagnòstic. Pronòstic.

Diagnòstic bàsic: anamnesi i exploració (equipament i procediment sistemàtic).

1.A.7.- Diagnòstic radiològic de la càries dentària. Altres procediments diagnòstics.

1.A.8.- Creixement reactiu de la dentina o del cement.

1.A.9.- Processos neoformatius dentaris.

1.A.10.- Processos de desgast de la dent produïts per àcids, per acció d'altres dents i per objectes estranys a la boca (erosió, atrició, abrasió dentàries i altres de semblants).

1.A.11.- Processos consumptius d'origen biològic: la resorció dentària.

1.A.12.- Anomalies en la morfodiferenciació dentària.

2.

1.A.13.- Anomalies en la histodiferenciació dentària.

1.A.14.- Discoloracions dentàries.

1.A.15.- Patologia pulpar.

1.A.16.- Patologia periapical.

1.A.17. Clasificació de les lesions traumàtiques de les dents. Etiologia dels traumatismes dentaris. Epidemiologia. Diagnòstic en traumatologia dentària. Alteracions en el complex dentino-pulpar. Complicacions periodontals. Reparació tissular.

1.A.18.- Fractures coronàries. Infracció. Lesions complicades i no complicades. Fractures coronoradiculares: lesions complicades i no complicades.

1.A.19.- Fractures radiculars. Pronòstic. Ferulització. Actitud terapèutica en funció de la localització i tipus de la lesió.

1.A.20.- Lesions traumàtiques de les dents con afectació periodontal. Concusió. Subluxació. Luxacions. Avulsió dentària. Reimplant. Lesions ósees y dels teixits no calcificats associades.

1.A.21.- Prevenció del traumatismes dentaris. Protectors bucals. Indicacions. Disseny. Ús. Tipus de protectors. Tècnica de confecció

1.A.22.- Complicacions dels traumatismes dentaris. Calcificació, necrosi, resorció, discoloració, anquilosi i repercussió sobre el desenvolupament dentari. Pronòstic de les lesions traumàtiques de les dents.

1.A.23.- Protocols terapèutics de les lesions traumàtiques de les dents.

3. PATOLOGIA DENTÀRIA Continguts pràctics (preclínic i clínic)

1.B.1.- Registres clínics en la patologia dentària. Història clínica. Anamnesi i exploració visual. Exploració radiològica. Altres mètodes diagnòstics.

1.B.2.- Reconeixement i registre de la càries dentària. Establiment de la localització, extensió i complicacions. Simptomatologia y semiologia. Aplicació de diversos procediments diagnòstics.

1.B.3.- Diagnòstic clínic de la patologia dentària no infecciosa ni traumàtica. Aplicació de diferents procediments diagnòstics.

1.B.4.- Diagnòstic clínic dels traumatismes dentaris. Aplicació de diversos procediments diagnòstics. Establiment de un juí pronòstic i de un pla de tractament.

4. TERAPÉUTICA DENTÀRIA CONSERVADORA (23 Temes)

2.A.1.- La preparació del camp operatori dentari. Organització de l'entorn de treball preoperatori. Il·luminació. Aïllament del camp operatori: materials, instrumental i tècniques.

2.A.2.- Terminologia específica. Nomenclàtor dentari. Sistemes d'identificació dentària. Classificació de les cavitats. Parts d'una cavitat terapèutica. Concepte d'obtenció.

2.A.3.- Instrumental manual de tall dentari en odontologia conservadora. Característiques i manipulació.

2.A.4.- Instrumental rotatori de tall dentari.

2.A.5.- Planificació de la terapèutica dentària. Factors biològics i mecànics en la terapèutica dentària. Selecció de materials y tècniques.

2.A.6.- Bases de la terapèutica dentària amb amalgama d'argent.

2.A.7.- Dissenyos cavitaris per a obturacions oclusals i cervicals amb amalgama d'argent.

2.A.8.- Dissenyos cavitaris per a obturacions proximals amb amalgama d'argent. Preparacions cavitàries de classes II (simples, compostes y complexes) y III.

2.A.9.- Obtenció amb amalgama d'argent. Matrius.

2.A.10.- Sistemes adhesius en odontologia restauradora.

2.A.11.- Bases per a la terapèutica dentària amb resines compostes.

2.A.12.- Fases clíniques per a la restauració dentària amb composite I.

5.

2.A.13.- Fases clíniques per a la restauració dentària amb composite composite II

2.A.14.- Tractament de les lesions en dents anteriors amb resines compostes (classes III, IV i V)

2.A.15.- Tractament amb resines compostes en dents posteriors

2.A.16.- Terapèutica restauradora amb ionòmers de vidre.

2.A.17.- Protecció pulpar: materials y tècniques. Obturacions temporals.

2.A.18.- Protocol clínic per al tractament de les lesions avançades de caries

2.A.19.- Terapèutica dental mínimament invasora.

2.A.20.- Elements auxiliars de retenció en dents vitals. Retenció intracavitària.

2.A.21.- Reconstrucció de la dent no vital. Perns. Matrius per a les grans reconstruccions dentàries.

2.A.22.- Reconstruccions dentàries mitjançant tècniques indirectes: incrustacions dor. Inlays i onlays estètics: resines compostes i ceràmica. Tècniques fixació.

2.A.23.- Manteniment dels tractaments restauradors. Criteris de substitució i reparació de restauracions.

6. TERAPÈTICA DENTÀRIA CONSERVADORA Continguts pràctics (preclínic i clínic).

2.B.1.- Preparació de lequip i de linstrumental per al tractament dentari conservador. Adopció de postures de treball correctes.

2.B.2.- Selecció, denominació i ús clínic de materials i instruments.

2.B.3.- Ús dels recursos diagnòstics i establiment de plans de tractament dentari.

2.B.4.- Aïllament del camp operatori. Control de la salivació.

2.B.5.- Realització de tractaments restauradors dentaris amb amalgama d'argent.

2.B.6.- Realització de tractaments restauradors dentaris amb resines compostes.

2.B.7.- Ús clínic de ionòmers de vidre.

2.B.8.- Col·locació dobturacions temporals.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques odontologia	65,00	100
Pràctiques en laboratori	60,00	100
Classes de teoria	52,00	100
Pràctiques en aula	3,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,00	0
Elaboració de treballs individuals	18,00	0
Estudi i treball autònom	46,00	0
Lectures de material complementari	4,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	16,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,00	0
TOTAL	300,00	

METODOLOGIA DOCENT

La programació de la matèria es farà pública amb l'inici del mes de setembre, abans de l'inici oficial del curs. Açò facilita l'organització del temps i la possibilitat de preparar les classes (teòriques i pràctiques amb antelació).

Les classes teòriques, dues per setmana, s'impartiran de forma que es ressalten els aspectes pràctics dels continguts mitjançant imatges, presentació de casos clínics i explicacions de procediments diagnòstics i terapèutics. Es proporcionarà el corresponent recolzament bibliogràfic.

Les classes pràctiques tindran un component preclínic i un altre de clínic. El primer s'orientarà, durant la primera meitat del curs, cap a la patologia dentària, i la segona cap als continguts relatius a la terapèutica d'endodòncia conservadora, mitjançant el desenvolupament de les habilitats fent servir models de simulació. En les pràctiques clíniques es ficaran de relleu aspectes bàsics, com ara: l'entorn de treball, la història clínica, el reconeixement de la patologia més prevalent i l'ús de procediments diagnòstics: anamnesi, exploració dentària, radiologia, proves de vitalitat polpar i d'altres. Es començaran a fer tractaments dentaris senzills. Les pràctiques clíniques es faran en dues localitzacions: la Clínica Odontològica de la Fundació Lluís Alcanyís de la Universitat de València i en Unitats d'Odontologia d'Atenció Primària, en centres de Salut..

Abans que es comenci amb el tractament de pacients, l'estudiant/la estudianta, haurà d'haver superat una prova d'avaluació en què es requerirà tenir uns coneixements bàsics dels procediments diagnòstics i terapèutics que realitzarà amb els pacients. El que no la superi o no la realitzi no podrà tractar pacients com a operador, només com a ajudant.

Al llarg del curs es faran tres seminaris de diagnòstic i tractament de la patologia del complex dentinopolpar, mitjançant l'exposició de casos clínics resolts, de manera que es puguin valorar de forma integrada els diferents aspectes clínics del cas.

Es fomentarà el treball en grup i la autoformació en el camp de la patologia i la terapèutica dentàries. Amb aquesta finalitat es faran treballs experimentals o de recerca bibliogràfica supervisades pel professorat i que seran presentats en públic junt als treballs desenvolupats en la matèria corresponent al quart curs. Amb aquest motiu s'organitzarà una jornada de presentació de treballs amb format de congrés, amb exposicions orals de 10 minuts seguides de un breu debat. Aquest acte es nomenarà com "Trobada Universitària de Patologia i Terapèutica Dentàries" i hi participarà un/a professor/a invitat/da.

En tot el procés d'ensenyament-aprenentatge, s'incorporaran, dins de les possibilitats, les noves TICs. L'e-learning es farà mitjançant la plataforma "Aula Virtual" de la Universitat de València.

AVALUACIÓ

L'avaluació de la matèria constarà dels següents elements:

1.- Prova escrita. 50 preguntes d'elecció múltiple. Per a la seua correcció es farà servir la fórmula: $X = A - (E \cdot K)$, en la que X és la puntuació obtinguda (corregint l'aleatorietat), A és la quantitat d'ítems correctament encertats, E és la quantitat d'ítems en els que la resposta no és correcta o no s'ha donat una resposta i k correspon a $1/n-1$, on n representa la quantitat de distractors (5). L'aprobat es fixa en $X=25$.

2.- Avaluació pràctica. Es farà de forma continuada en cada pràctica.

En el cas d'aprovar la prova escrita, es trobarà el valor mig de les qualificacions de la part teòrica i de la pràctica. El resultat constituirà el 90% de la qualificació global.

Dins de l'avaluació pràctica s'inclourà la nota de la prova d'evaluacion prèvia a l'inici de les pràctiques clíniques.

El 10% restant serà la valoració del treball presentat a la "Trobada Universitària de Patologia oTerapèutic a Dentàries.

És requisit per accedir a l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura que l'estudiant haja cursat ambaprofitament la totalitat de les seues pràctiques.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Albers HF. Tooth-colored Restoratives. Principles and Techniques. 9th ed. London: BC Decker Inc. 2002.
- Andreasen JO. <http://www.dentaltraumaguide.org>.
- Brenna F, et al. Odontología Restauradora. Procedimientos terapéuticos y perspectivas de futuro. Elsevier. 2010.
- Fejerskov O, Kidd E. Dental Caries. The Disease and its Clinical Management. Oxford: Blackwell Munksgaard. 2ª Ed. 2008.
- Forner L, et al. Atlas de Patología Dental. Moncada: Servicio de Publicaciones UCH-CEU. 2004.
- Llena MC. Instrumental en Odontología Conservadora y en Endodoncia. Barcelona: Labor. 2008.
- Rodríguez A. Endodoncia. Consideraciones actuales. Amolca. 2003.
- Winkler R. Teoría y práctica del dique de goma. Barcelona: Mosby/Doyma Libros. 1994.
- García Barbero J. Patología y terapéutica dental. Operatoria dental y Endodoncia. Elsevier. 2ª Edición. 2015.
- Andreasen JO, Andreasen FM, Anderson L. Traumatic injuries to the teeth. Wiley Blackwell.2019.

Complementàries

- Abate PF, et al. Adhesión en Odontología Restauradora. Ripano. 2ª Ed. 2009.
- Qualtrough AJE, Satterthwaite JD, Morrow LA, Brunton PA. Principles of Operative Dentistry. Oxford: Blackwell Munksgaard. 2005.
- Summitt JB, Robbins JW, Hilton TH, Schwartz RS. Fundamentals of Operative Dentistry. Quintessence Publishing. 3ª Ed. 2006

- Wilson NHF. Minimally Invasive Dentistry. The management of caries. London: Quintessence Publishing Co, Ltd. 2007.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

Siguendo las recomendaciones del Ministerio, la Consellería y el Rectorado de nuestra Universidad, para el período de la "nueva normalidad", la organización de la docencia para el primer y segundo cuatrimestre del curso 2021-22, seguirá un modelo híbrido, donde tanto la docencia teórica como práctica se ajustará a los horarios aprobados por la CAT pero siguiendo un modelo de Presencialidad / No presencialidad en la medida en que las circunstancias sanitarias y la normativa lo permitan y teniendo en cuenta el aforo de las aulas y laboratorios docentes. Se procurará la máxima presencialidad posible y la modalidad no presencial se podrá realizar mediante videoconferencia cuando el número de estudiantes supere el coeficiente de ocupación requerido por las medidas sanitarias. De manera rotatoria y equilibrada los estudiantes que no puedan entrar en las aulas por las limitaciones de aforo asistirán a las clases de manera no presencial mediante la transmisión de las mismas de manera síncrona/asíncrona via "on line".